

Na osnovu člana IV 4. a) a u vezi sa članom II tačka 3. g) i tačka 5. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 28. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 22. januara 2004. godine i na 17. sjednici Doma naroda, održanoj 28. januara 2004. godine, usvojila je

ZAKON

O SLOBODI VJERE I PRAVNOM POLOŽAJU CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI

I - Osnovne odredbe

Član 1.

Ovim zakonom se, poštujući vlastita naspeđa i tradicionalne vrijednosti tolerancije i saživota prisutnih u viševjerskom karakteru Bosne i Hercegovine, a u namjeri da se doprinese unapređivanju međusobnog razumijevanja i poštivanja prava na slobodu savjesti i vjere, uređuje jedinstveni pravni okvir u kojem će sve crkve i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini djelovati i biti izjednačene u pravima i obavezama bez ikakve diskriminacije.

Ovim zakonom garantuje se svakom čovjeku pravo na slobodu savjesti i vjere u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine (u dašem tekstu: Ustav), najvišim međunarodnim standardima qudskih prava sadržanih u međunarodnim deklaracijama i konvencijama o slobodi savjesti i vjere, koji su sastavni dio Ustava i pravnog sistema Bosne i Hercegovine.

Član 2.

U svrhe ovog zakona definiše se:

1. Diskriminacija, zasnovana na vjeri ili uvjerenju, označava svako iskqučivanje, ograničavanje, davawe prednosti, izostavanje ili svako drugo razlikovanje koje je zasnovano na religiji ili uvjerenju, a koje ima cilj ili se wime može postići - direktno ili indirektno, namjerno ili nenamjerno - ukidawe ili umawivawe priznawa, jednakog uživawa i ostvarivawa qudskih prava i osnovnih sloboda u građanskim, političkim, ekonomskim, socijalnim i kulturnim stvarima.
2. Nije diskriminacija, zasnovana na vjeri ili uvjerenju, pravqewe razlikovawa i prednosti od strane crkava i vjerskih zajednica u poštivanju religijskih obaveza i potreba, unutar wih samih, kada crkve i vjerske zajednice ocijene da je to potrebno.
3. Crkve i vjerske zajednice su zajednice, ustanove i organizacije vjernika, osnovane u skladu sa vlastitim propisima, naučavawima, vjerama, tradicijama i praksom, kojima je priznata pravna sposobnost i koje su upisane u Registar crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Član 3.

1. Ovaj zakon primjewuje se na *cijeloj teritoriji* Bosne i Hercegovine.
2. Svi ostali zakoni i propisi u ovoj oblasti moraju da budu usklađeni s odredbama ovog zakona.
3. Vlasti entiteta, kantona, Distrikta i opština, prilikom donošewa i u primjeni propisa iz svoje nadležnosti, dužne su obezbijediti prava na slobodu uživawa i ispovijedawa vjere i zabrane svake diskriminacije zasnovane na vjeri ili drugom uvjerenju.

II - Sloboda ispovijedawa vjere i uvjerenwa

Član 4.

1. Svako ima pravo na slobodu vjere i uvjerenwa, ukqučujući slobodu javnog ispovijedawa, odnosno neispovijedawa vjere. Isto tako, svako ima pravo prihvatiti ili promijeniti vjeru, kao i slobodu - bilo sam ili u zajednici sa drugima, javno ili privatno - da na bilo koji način ispoqava svoja vjerska osjećawa i uvjerenwa obavqawem obreda, izvršavawem i pridržavawem vjerskih propisa, držawem do običaja i drugih vjerskih aktivnosti. Svako ima pravo na vjersku pouku, koju će vršiti samo lica koja na tu službu imenuje službeno tijelo ili predstavnik wegove crkve ili vjerske zajednice,

kako u vjerskim ustanovama tako u javnim i privatnim predškolskim ustanovama i osnovnim školama i višim nivoima obrazovava što će se regulisati posebnim propisima.

2. Crkve i vjerske zajednice u propovijedawu vjere i drugim djelowawem ne smiju širiti netrpeqivost i predrasude prema drugim crkvama i vjerskim zajednicama i wihovim vjernicima ili građanima bez vjerskog opredjeqewa ili ih onemogućawati u slobodnom javnom ispoqawawu vjere ili drugog uvjerewa.

3. Crkve i vjerske zajednice ne smiju djelovati svojim sadržajem i načinom obavqawa vjerskih obreda i drugih očitowawa vjere koji su protivni pravnom poretku, javnoj bezbjednosti, moralu ili na štetu života i zdravqa, odnosno na štetu prava i sloboda drugih.

Član 5.

1. Zabrawena je svaka diskriminacija koja je zasnovana na vjeri ili uvjerewu a koja je definisana u članu 2.1.
2. Zabrawena su takođe sqedeća djela:
  - a. napadi i uvrede vjerskih službenika;
  - b. napadi i oštećewa vjerskih objekata ili druge imovine crkava i vjerskih zajednica;
  - c. aktivnosti ili djela usmjerena na raspirivawe vjerske mržwe protiv bilo koje crkve ili vjerske zajednice ili wenih članova;
  - d. omalovažawawe ili izrugivawe bilo koje vjere;
  - e. javna upotreba službenih simbola, znamenawa, atributa i naziva crkve ili vjerske zajednice bez saglasnosti nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice, niti postojeća takwa udružewa, osnovana bez nadležne crkvene vlasti, mogu postojati bez nadležnog odobrewa;
  - f. osnivawe udružewa vjerskih službenika ili vjernika bez odobrewa nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice;
  - g. izazivawe, podržavawe ili pozivawe vjerske netrpeqivosti i mržwe.

Član 6.

1. Crkve i vjerske zajednice imaju utvrđen kodeks vjerskih prava i dužnosti svojih članova koji su u skladu sa prirodom wihovog poslawa i drugim uredbama crkve ili vjerske zajednice kojoj pripadaju.
2. U skladu sa utvrđenim kodeksom vjerskih prava i dužnosti iz stava 1. ovog člana:
  - a) Niko se ne smije prisiqavati ili ometati da ispovijeda svoju vjeru ili uvjerewe, ili da na bilo koji način učestvuje u vjerskim obredima ili svečanostima bilo kojeg obreda ili vjerske aktivnosti svoje crkve ili vjerske zajednice;
  - b) Niko se ne smije prisiqavati, direktno ili indirektno, da ispoqawa svoja vjerska uvjerewa;
  - c) Niko se ne smije prisiqavati da daje zakletvu koja je suprotna wegovoj vjeri ili uvjerewima;
  - d) Vjerski službenici i oni koji se pripremaju za tu službu biće izuzeti od služewa vojne službe, ali im se ne može zabraniti služewe vojnog roka ukoliko to zatraže u skladu sa zakonom.

Član 7.

Sloboda vjere ili uvjerewa ukqučuje pravo svakog lica, odnosno crkve i vjerske zajednice, da može ispoqavati svoju vjeru ili uvjerewe, bilo pojedinačno ili u zajednici sa drugima, javno ili privatno, ukqučujući, između ostalih, pravo:

1. Svakodnevno u javnosti iznositi i zastupati načela svoje vjere ili uvjerewa i prema wima se ravnati s tim da ne ugrožawa slobodu drugih;

2. Vršiti vjerske obrede u svojim ili zakupčenim, odnosno iznajmčenim zgradama ili prostorijama koje, prema posebnim propisima, ispuvavaju uslove za okupqawe većeg broja lica, na otvorenim prostorima vjerskih objekata, na grobqima, te domovima i imawima svojih vjernika;
3. Slobodno i javno organizovati vjerske svečanosti, priredbe i druga vjerska i vjersko-kulturna okupqawa na javnim mjestima u skladu sa zakonom kojim se uređuje okupqawe građana;
4. Osnivati, održavati i upravqati vjerskim ustanovama, ukqučujući ustanove osnovane radi ispuwewa humanitarnih i obrazovnih ciqeva, u skladu sa zakonom;
5. Praviti, tražiti, posjedovati, uvoziti, izvoziti i koristiti predmete i materijale koji se odnose na obrede ili običaje wihove vjere ili uvjerewa, u skladu sa zakonom;
6. Osnivati, posjedovati i ukidati sve vrste sredstava javnog informisawa, u skladu sa zakonom.
7. Pisati, prevoditi, izdavati kwige, uxbenike i priručnike i širiti odgovarajuće javne proglase u pisanom ili slikovnom obliku u novinama, časopisima, elektronskim medijima i ostalim sredstvima elektronske komunikacije, u skladu sa zakonom;
8. Slobodno javno organizovati posjete vjernika i hodočašća vjerskim svečanostima, svetim mjestima, procesijama u zemqi i inostranstvu.

III - Pravni status crkava i vjerskih zajednica

Član 8.

1. Crkve i vjerske zajednice na teritoriji Bosne i Hercegovine imaju status pravnog lica.
2. Ovim zakonom potvrđuje se kontinuitet svojstva pravnog lica istorijski zasnovanim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini u skladu sa vjerskim propisima i unutrašwom organizacijom u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini, Srpskoj pravoslavnoj crkvi, Katoličkoj crkvi i Jevrejskoj zajednici Bosne i Hercegovine, kao i svim ostalim crkvama i vjerskim zajednicama, kojima je priznato svojstvo pravnog lica prije stupawa na snagu ovog zakona.
3. Nove crkve i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini stiču svojstvo pravnog lica na način predviđen odredbama člana 18. ovog zakona.
4. Sve crkve i vjerske zajednice imaće službene nazive koji su određeni wihovim kanonskim, ustavnim, odnosno statutarnim propisima i kao takvi koristiće se u javnoj upotrebi.
5. Sve crkve i vjerske zajednice mogu osnivati, mijewati i ukidati svoje unutrašwe organe, odnosno oblike organizovawa koji imaju svojstvo pravnog lica.
6. Sve crkve i vjerske zajednice svojim aktima uređuju koji wihovi unutrašwi organi imaju svojstvo pravnog lica, koji će se onda takvima smatrati na teritoriji Bosne i Hercegovine.
7. Crkve i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini mogu se udruživati u saveze crkava i vjerskih zajednica, u skladu sa ovim zakonom.
8. Crkve i vjerske zajednice, i wihovi organizacioni oblici, koji su stekli svojstvo pravnog lica upisom u registar, za svoje obaveze odgovaraju svaki cjelokupnom svojom imovinom u skladu sa zakonom.

Član 9.

Crkve i vjerske zajednice mogu uživati beneficije na osnovu svog statusa i privilegije koje su karakteristične za neprofitabilne organizacije, a u skladu sa ovim zakonom, kao kanonskim, ustavnim i statutarnim odredbama po kojima se upravqa u crkvama i vjerskim zajednicama, pod uslovom ili do granice da ne vrše raspodjelu prihoda ili profita u korist privatnih lica, osim u slučaju kada same raspodjele imaju legitimnu karitativnu svrhu.

Član 10.

Crkve i vjerske zajednice mogu da:

1. Osnivaju preduzeća, ustanove i udružewa; stiču, raspolazu i upravqaju imovinom, te preduzimaju druge djelatnosti na osnovu odluka svojih organa i svoga članstva, u skladu sa zakonom;
2. Proizvode, nabavqaju, uvoze, izvoze i šire vjersku literaturu, štampane i audio-vizuelne materijale ili predmete i druga sredstva elektronskog informisawa, koja su u upotrebi kod praktikovawa i podučavawa vjere, u skladu sa zakonom;
3. Osnivaju kulturne, karitativne, zdravstvene i vaspitno-obrazovne ustanove različitog smjera, vrste i stepena, u pravima izjednačene sa ustanovama čiji su osnivači država ili drugi ovlašteni osnivači, i vrše u wima odgovarajuću djelatnost, te navedenim ustanovama samostalno i neposredno upravqaju u skladu sa zakonom;
4. Uspostavqaju i održavaju međunarodne odnose i kontakte sa crkvama i vjerskim zajednicama i svim drugim subjektima, u skladu sa poslawem crkve, odnosno vjerske zajednice;
5. Rade sve drugo što pozitivnim zakonima nije zabraweno.

Član 11.

1. Crkve i vjerske zajednice upravqaju sobom na svom unutrašnjem planu u skladu sa vlastitim aktima i naučavawem, što neće imati nikakvih građansko-pravnih učinaka i što se neće prinudno sprovoditi od strane javne vlasti niti može biti primjewivano na one koji nisu članovi.
2. Crkve i vjerske zajednice svoju unutrašwu organizaciju samostalno uređuju u skladu sa svojim internim propisima, zakonima i naučavawem.
3. Crkve i vjerske zajednice su samostalne pri izboru, imenowawu i smjeni svog osobqa u skladu sa svojim vlastitim zahtjevima, propisima i potrebama.
4. Crkve i vjerske zajednice imaju pravo da traže i primaju dobrovoqne priloge u novcu i druge priloge.

Član 12.

1. Crkve i vjerske zajednice mogu da stiču imovinu u skladu sa zakonom.
2. Crkve i vjerske zajednice posjeduju vlastitu imovinu i imovinska prava kojima slobodno raspolazu i upravqaju.
3. Crkve i vjerske zajednice imaju pravo na restituciju oduzete imovine na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije, u skladu sa zakonom.

Član 13.

1. Crkve i vjerske zajednice, wihove ustanove i preduzeća, u skladu sa zakonom, obavezni su da plaćaju porez i doprinos na zarade zaposlenih radnika (penzijsko,zdravstveno i invalidsko osigurawe), te izvršavaju sve druge zakonom propisane obaveze.
2. Crkve i vjerske zajednice mogu da prikupqaju članarinu i dobijaju poklone iz zemqe i inostranstva.
3. Donacije i prihodi crkava i vjerskih zajednica tretiraće se u skladu sa zakonima i propisima koji se odnose na neprofitabilne, obrazovne i karitativne organizacije.
4. Država se obavezuje da reguliše penzijsko, invalidsko i zdravstveno osigurawe vjerskih službenika, posebnim propisom, a na poticaj bilo koje institucije iz člana 15. tačke 1. ovog zakona.

IV - Odnos države i crkava i vjerskih zajednica

Član 14.

Crkve i vjerske zajednice odvojene su od države a to znači da:

1. Država ne može priznati status državne vjere ni jednoj vjeri niti status državne crkve ili vjerske zajednice ni jednoj crkvi ili vjerskoj zajednici;
2. Država nema pravo da se miješa u unutrašnju organizaciju i poslove crkava i vjerskih zajednica;
3. Nijedna crkva ili vjerska zajednica, ni weni službenici, ne mogu dobijati posebne privilegije od države u odnosu na druge crkve ili vjerske zajednice i wihove službenike, niti može formalno učestvovati u radu političkih ustanova, osim kako je navedeno u stavu 4. ovog člana;
4. Država može, na osnovu jednakosti prema svima, davati materijalnu podršku crkvama i vjerskim zajednicama za očuvawe kulturne i istorijske baštine, zdravstvene djelatnosti, obrazovne, karitativne i socijalne usluge koje pružaju crkve i vjerske zajednice, jedino pod uslovom da crkve i vjerske zajednice spomenute usluge obavqaju bez ikakve diskriminacije, a posebno nediskriminacije na osnovu vjere ili uvjerewa;
5. Crkve i vjerske zajednice na području porodičnog, roditeljskog prava i prava djeteta mogu da obavqaju funkciju humanitarne, socijalne i zdravstvene pomoći, vaspitawa i obrazovawa, u skladu sa odgovarajućim zakonima koji uređuju ta prava i materiju;
6. Javnoj vlasti zabraweno je bilo kakvo uplitawe prilikom izbora, imenowawa ili smjewiwawa vjerskih velikodostojnika, uspostavqawa strukture crkava i vjerskih zajednica ili organizacija koje vrše službu Božiju i druge obrede;
7. Javno ispoqavawe vjere ili uvjerewa može da bude ograničeno jedino na osnovu zakona i u skladu sa međunarodnim standardima, kada nadležni organ dokaže da je to neophodno u interesu javne bezbjednosti, zaštite zdravqa, javnog morala, ili sa ciljem zaštite prava i sloboda drugih lica u skladu sa međunarodnopravnim standardima. Crkve i vjerske zajednice imaju pravo žalbe na ovu odluku. Žalbeni organ, prije donošewa odluke o žalbi, mora da zatraži od Ministarstva za qudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine mišqewe u vezi sa slučajem zabrane javnog ispoqavawa vjere ili uvjerewa.

Član 15.

1. Pitawa od zajedničkog interesa za Bosnu i Hercegovinu i neku ili više crkava i vjerskih zajednica mogu se uređivati i sporazumom koji zakqučuje Predsjedništvo BiH, Savjet ministara, vlade entiteta i crkva, odnosno vjerska zajednica.
2. Za sprovođewe ovog zakona i drugih propisa kojim se uređuju odnosi između države i crkava i vjerskih zajednica, kao i drugih pitawa značajnih za položaj i djelovawe crkava i vjerskih zajednica, u Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine kao nadležno ministarstvo za odnose sa crkvama i vjerskim zajednicama određuje se Ministarstvo za qudska prava i izbjeglice BiH.

Član 16.

1. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daqem tekstu: Ministarstvo pravde) donosi propise o uspostavqawu i vođewu jedinstvenog registra za upis svih crkava i vjerskih zajednica, wihovih saveza i organizacionih oblika za koje to zatraži crkva ili vjerska zajednica.
2. Registar iz prethodnog stava vodi Ministarstvo pravde.
3. Crkve i vjerske zajednice, odnosno pravna lica unutar wih iz člana 8. st. 2,5. i 6. u prijavi za upis u registar daju sqedeće podatke:
  - o nazivu pravnog lica;
  - o sjedištu pravnog lica;
  - o službi lica ovlaštenog za zastupawe pravnog lica;
  - o pečatu i štambiqu, koje u svom djelowawu koristi pravno lice.

4. Neregistrovana, odnosno nova crkva i vjerska zajednica, pored podataka iz prethodnog stava, u prijavi podnosi podatke iz člana 18. ovog zakona.

Član 17.

1. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice ima pravo i obavezu svim državnim, entitetskim, kantonalnim i opštinskim vlastima da ukaže na slučajevne kršenja prava na slobodu vjere, te zahtijeva preduzimave zakonom propisanih mjera kojima se sprečavaju takva kršenja.
2. Organ vlasti, kojem se obrati Ministarstvo iz prethodnog stava, dužan je u roku od sedam dana da obavijesti Ministarstvo o mjerama zaštite ugrožene slobode vjere.
3. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice kontaktira i saraduje sa svim registrovanim, i onim koje se spremaju za registraciju, crkvama i vjerskim zajednicama i raspravqa o svim pitanjima koja se odnose na slobodu vjere i pravni položaj crkava i vjerskih zajednica u skladu sa Ustavom, međunarodnim konvencijama i ovim zakonom.

V - Osnivanje novih crkava i vjerskih zajednica

Član 18.

1. Novu crkvu ili vjersku zajednicu može osnovati 300 punoletnih državljanina Bosne i Hercegovine, bez obzira na njihovo entitetsko državljanstvo. Pod istim ili sličnim imenom postojeće crkve ili vjerske zajednice ne može se osnovati nova crkva ili vjerska zajednica. Niko ne može bez saglasnosti nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice koristiti wene službene simbole, znamenja i attribute.
2. Pismena prijava o osnivanju crkve ili vjerske zajednice podnosi se Ministarstvu pravde, a treba da sadržava:
  - Statut ili drugi akt crkve ili vjerske zajednice iz kojeg je vidljiv sadržaj i način ispovijedanja vjere, obavljanja vjerskih obreda, područja i način djelovanja;
  - Dokument o wenom službenom vjerskom naučavanju;
  - Potpise 300 građana-sjedbenika (ime i prezime, dan i mjesto rođenja, sadašnja adresa, jedinstveni matični broj i svojeručni potpis);
  - Odluku o osnivanju, usvojenu od najmanje 30 osnivača crkve ili vjerske zajednice, ime i prezime poglavara crkve ili vjerske zajednice, wegovog zamjenika ili drugih predstavnika ovlaštenih da zastupaju crkvu ili vjersku zajednicu pred državnim organima.
3. U roku od 30 dana nakon podnesene prijave o osnivanju crkve ili vjerske zajednice, Ministarstvo pravde donosi rješenje o upisu u Registar crkava i vjerskih zajednica.
4. Ministarstvo će, razmatrajući zahtjeve iz prethodnih stavova ovog člana, poštivati pravo svake crkve i vjerske zajednice na samostalnost u organizaciji vlastitih poslova, pod uslovom da se to uredi u skladu sa ustavnim odredbama, ovim zakonom i međunarodnim pravom.
5. Ministarstvo može da odbije zahtjev za registraciju samo ako ocijeni da su sadržaj i način obavljanja vjerskih obreda i drugih očitovanja vjere protivni pravnom poretku, javnom moralu ili štete životu i zdravlju ili drugim pravima i slobodama vjernika i građana.
6. Ukoliko ni u roku od 60 dana Ministarstvo ne donese rješenje o upisu u registar, nova crkva ili vjerska zajednica smatraće se registrovanom istekom 60 dana nakon datuma podnošenja prijave za registraciju crkve ili vjerske zajednice. Svojstvo pravnog lica ima pravnu snagu od dana donošenja rješenja o registraciji.
7. Protiv registracije, obavljene na način predviđen prethodnim stavom ili odbijanja registracije nove crkve, odnosno vjerske zajednice, podnosilac prijave ili registrovana crkva, odnosno vjerska zajednica, mogu uložiti žalbu Savjetu ministara Bosne i Hercegovine na registraciju crkve ili vjerske zajednice, koji donosi konačno rješenje o osnivanju ili odbijanja registraciju. Žalba se može zasnivati i na razlozima da se legalizacijom dotične crkve ili vjerske zajednice krše odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i wenih protokola, kao i odredbe iz drugih međunarodnih ugovora koje se odnose na slobodu vjere i druge slobode i prava.
8. Protiv konačnog rješenja spor se može pokrenuti u roku od tri mjeseca pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Član 19.

Savezi crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini

1. Dvije ili više crkava i vjerskih zajednica iz Bosne i Hercegovine mogu osnivati saveze crkava i vjerskih zajednica.
2. Savezi se osnivaju sporazumom, izjavom ili drugim dokumentom u kojem su pobrojani osnivači, definisani ciljevi osnivanja saveza, način formiranja zajedničke upravljačko-predstavničke strukture, vrijeme na koje je osnovan.
3. Savezi crkava ili vjerskih zajednica, koji su osnovani na osnovu člana 19.2, upisom u registar, imaju status pravnog lica.

VII - Prelazne i završne odredbe

Član 20.

1. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, u roku od šest mjeseci, nakon stupanja na snagu ovog zakona, donijeti će uputstvo radi sprovođenja ovog zakona.
2. Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica SRBiH ("Službeni list SRBiH", broj 36/76).

Član 21.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavivanja u "Službenom glasniku BiH".

PS BiH broj 3/04
28. januara 2004.godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
dr. **Nikola Špirić**, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Mustafa Pamuk, s. r.